

Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen
met de Bijbel op gereformeerde Grondslag Treebeek
Brunssum

JAARVERSLAG

2017

Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen
met de Bijbel op gereformeerde Grondslag Treebeek
Koolweg 9
6446 TM Brunssum

INHOUDSOPGAVE

A	BESTUURSVERSLAG	PAGINA
	Bestuursverslag	1
	Financiële positie	31
	Resultaat	32
	Kengetallen	33
B	JAARREKENING	
B1	Grondslagen voor de jaarrekening	34
B2	Balans per 31 december 2017	38
B3	Staat van baten en lasten 2017	40
B4	Kasstroomoverzicht 2017	41
B5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	
1.2	Materiële vaste activa	42
1.5	Vorderingen	43
1.7	Liquide middelen	43
2.1	Eigen vermogen	44
2.2	Voorzieningen	44
2.4	Kortlopende schulden	45
	Model G: verantwoording subsidies OCW	46
	Gebeurtenissen na balansdatum	47
B6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	48
B8	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	49
3.2	Overige overheidsbijdragen	49
3.5	Overige baten	49
4.1	Personele lasten	50
4.2	Afschrijvingslasten	50
4.3	Huisvestingslasten	51
4.4	Overige instellingslasten	51
4.4	Leermiddelen	51
5	Financiële baten en lasten	52
	WNT	53
	(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten	54
C	OVERIGE GEGEVENS	
C1	Controleverklaring	55
	BIJLAGE(N)	
D1	Gegevens over de rechtspersoon	59
E	Overzicht verbonden partijen	60

Inhoud	1
Bestuursverslag 2017	
Algemene instellingsgegevens & instellingsbeleid	3
I Waar de school voor staat	4
Grondslag	4
Missie	4
Visie	4
Doelstellingen	5
II Beleidsplannen	6
Onderwijsbeleid	6
Pedagogisch klimaat	6
Organisatie van het onderwijs	7
Zorg voor kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen	7
Personeelsbeleid	9
Functiemix	10
Financieel beleid	10
Relationeel beleid	11
Financieel Verslag 2017	13
Financiële positie per balansdatum	14
Gang van zaken gedurende het verslagjaar	21
Treasury	26
Continuïteitsparagraaf	26
Meerjarenbegroting	27
Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesysteem	29
Beschrijving belangrijkste risico's en onzekerheden	30
Rapportage toezichhoudend orgaan	30

*‘Onze school wil er zijn voor ieder kind:
een uniek door God geschapen mens.’*

Bestuursverslag 2017

Gereformeerde Basisschool Benjamin
ressortierend onder het bevoegd gezag van
‘Vereniging tot stichting & instandhouding van scholen met de Bijbel
op gereformeerde grondslag’

Adres school:
Koolweg 9
6446 TM BRUNSSUM
gbbenjamin.nl

Algemene instellingsgegevens & instellingsbeleid

Gereformeerde Basisschool Benjamin
ressortierend onder het bevoegd gezag van de
‘Vereniging tot stichting & instandhouding van scholen met de Bijbel
op gereformeerde grondslag’

I – WAAR DE SCHOOL VOOR STAAT

Introductie

Voordat het financieel beleidsplan ter sprake wordt gebracht, is het belangrijk een korte indruk te geven van waar de school voor staat, wat haar doelen en beleidsuitgangspunten zijn. De financiële kaders dienen ten allen tijde hierop gebaseerd te zijn. Waar de school voor staat en wat zij nastreeft is beschreven in het schoolplan en de schoolgids.

Grondslag

De Gereformeerde Basisschool Benjamin is een school voor Gereformeerd basisonderwijs. Met Gereformeerd bedoelen we dat op onze school het onderwijs, de opvoeding en de vorming in overeenstemming zijn met de Gereformeerde leer. Daarom heeft de school als grondslag:

De Bijbel en de drie formulieren van eenheid (de Heidelbergse Catechismus, de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels).

Het onderwijs op onze school omvat de leer- en kennisgebieden, zoals die worden omschreven in de Wet Primair Onderwijs.

De Gereformeerde Basisschool Benjamin is een school waarin kinderen worden aangesproken op hun 'kind-van-God-zijn'. Dit krijgt gestalte in de eerbied voor Zijn Woord, in de aandacht voor elkaar als leerlingen en leraren en in de geestelijke, persoonlijke en creatieve ontplooiing van de leerlingen.

Missie

De Gereformeerde Basisschool Benjamin draagt op eigen manier bij aan het ontwikkelen van een levende relatie met God en helpt de leerling zich in een veilige omgeving met de zijn/haar gegeven talenten te ontwikkelen en hem/haar toe te rusten voor een samenleving, waarin ze zelfstandige, verantwoordelijke, weerbare mensen worden met een eigen identiteit. Het kind mag er zijn met zijn of haar talenten, mogelijkheden en beperkingen.

Visie

Onze visie op het onderwijs op onze school

De leerling is een uniek, door God geschapen mens. We weten ons afhankelijk van God, onze Schepper. We vertrouwen op het werk van de Heilige Geest, die mensen leidt naar Jezus Christus. De basis van ons onderwijs op school ligt in de Bijbel, Gods Woord, van waaruit wij handelen en waarover wij vertellen. Doordat leraren voorleven hoe je een levende relatie met God hebt, zien we de Christelijke identiteit in de dagelijkse gang van zaken. Daarbij spelen vieringen, gebeden en Bijbelse vertellingen een belangrijke rol. Met elkaar geven we vorm aan het geloof. Wij zijn een getuigenisschool, waarin alle kinderen welkom zijn. Kinderen en leraren accepteren elkaars religieuze verschillen en zijn gericht op wat hen samenbindt.

De rol van de leraar, de professional, is, dat zij/hij kinderen leidt, begeleidt en uitdaagt bij de ontwikkeling op cognitief, sociaal, emotioneel en religieus gebied, rekening houdend met de talenten van elk kind.

De leraar oefent gezag uit om de voorwaarden te scheppen voor de ontplooiing en ontwikkeling van de leerlingen, waarbij een vertrouwensband, gebaseerd op wederzijds respect, essentieel is.

De leraar heeft de rol van expert en bron van informatie. Hij/zij handelt consequent en toont voorspelbaar leraargedrag. Hij/zij durft zich kwetsbaar op te stellen. Hij/zij gaat respectvol om met leerlingen, ouders en collega's.

Als school zijn we gericht op de ontwikkeling van de leerling met zijn eigen talenten en gaven.

Binnen het leerstofjaarklassensysteem ontwikkelen wij passie voor leren op alle gebieden: cognitief, creatief en sociaal-emotioneel. Wij willen een goede school zijn. Daarmee bedoelen we dat iedere leerling wordt uitgedaagd om zich maximaal te ontwikkelen en eruit te halen wat erin zit.

Kinderen leren sprongsgewijs en maken gebruik van verschillende leerstijlen (zoals spelen, oefenen, beleven, automatiseren en samenwerken). Binnen de methodische lijn is er keuzeruimte en wordt er aangesloten bij de leefwereld van het kind. Essentieel daarbij zijn: betrokkenheid, succeservaringen, zelfstandigheid, positief samenwerken en saamhorigheid. De leerinhoud moet uitdagend zijn, aansluiten op de interesse en het niveau van het kind en de creativiteit van het kind stimuleren. De leerstof wordt aangeboden door middel van onderwijsmethodes. De leeromgeving is uitnodigend en gestructureerd, straalt gezelligheid en rust uit.

De ontwikkeling van het kind wordt regelmatig gemeten en dagelijks afgestemd op zijn of haar niveau.

Onze school heeft een open, positieve houding naar ouders, kerken, buurt en externe instanties. Wij betrekken ouders bij de activiteiten, vieringen en gespreksmomenten van de school.

De visie op het onderwijs op onze school is als volgt samengevat:

Onze school wil er zijn voor ieder kind, een uniek door God geschapen mens.

Doelstellingen

Op basis van de missie, grondslag en visie op het primair onderwijs, worden de volgende doelstellingen voor onze school onderscheiden:

- Wij onderschrijven de onderwijskundige doelen en uitgangspunten, zoals die in artikel 8 van de Wet Primair Onderwijs zijn omschreven.
- Wij willen graag dat de kinderen leren respect en liefde te hebben voor hun naasten en voor God en zijn Schepping.
- Wij willen graag dat de kinderen opgroeien tot volwassenen die zelfstandig hun weg in de maatschappij kunnen vinden.
- Wij willen graag dat de kinderen bewust van hun relatie met hun Schepper met beide benen stevig in de maatschappij staan.
- Wij willen de kinderen voldoende toerusten om een passende vervolgopleiding te vinden.

II – BELEIDSPLANNEN

Introductie

Om de doelstellingen van de school te bereiken, is het noodzakelijk het beleid op onze belangrijkste aandachtsterreinen te formuleren. In dit bestuursverslag wordt met name ingegaan op de beschrijving van het onderwijsbeleid, het personeelsbeleid en het relationeel beleid. Het personeels- en financieel beleid worden kort toegelicht. In het financieel verslag wordt dat beleid in detail beschreven.

Klachtenregeling

Gereformeerde basisschool de Benjamin hanteert de klachtenregeling voor het gereformeerd primair en voortgezet onderwijs. Klachten kunnen gaan over bijv. begeleiding van kinderen, toepassing van strafmaatregelen, beoordeling van leerlingen, seksuele intimidatie, discriminerend gedrag, agressie, geweld en pesten. Deze klachtenregeling ligt ter inzage bij de directie van de school. Voor de afhandelingsprocedure hieromtrent verwijs ik naar de website van de Benjamin waarin de klachtenafhandeling is beschreven in het schoolveiligheidsplan. In het afgelopen verslagjaar zijn geen klachten ingediend.

Onderwijsbeleid

De school ligt in de Brunssumse wijk Treebeek. Deze wijk is redelijk centraal gelegen tussen Brunssum, Hoensbroek en Heerlen. Het voedingsgebied is vrij groot en omvat ongeveer geheel Zuid-Limburg. Wij zien onze school als een streekschool met als doelgroep kinderen van ouders die kiezen voor een school met de Bijbel als uitgangspunt.

In het schoolplan en de schoolgids is het onderwijsbeleid ruimschoots omschreven. Hierin komen met name de onderdelen ‘pedagogisch klimaat’, ‘organisatie van het onderwijs’ en ‘zorg voor de leerlingen’ aan de orde. Daarom volgt er in het kader van dit bestuursverslag een samenvatting van deze onderdelen waarbij met name begrippen eruit worden gelicht die een directe of indirecte relatie kunnen hebben met financiën. Voor een volledige beschrijving verwijzen wij naar het schoolplan en de schoolgids.

Pedagogisch klimaat

Elke schooldag hebben de leerlingen en leraren binnen en buiten de klas met elkaar te maken. Een goede omgang met elkaar is alleen mogelijk als er respect en naastenliefde is voor elkaar. Respect voor mensen als zijnde schepselen van God en geschapen naar Zijn evenbeeld. De Tien Geboden en de woorden van de Here Jezus dienen daarbij als richtlijn voor ons gedrag naar en met elkaar.

Bij de omgang tussen kinderen en leraar wordt van de kinderen verwacht dat zij zich met respect en gehoorzaamheid tegenover de leraar gedragen. Van de kant van de leraar wordt verwacht dat hij/zij met christelijke liefde met de kinderen omgaat. Hij/zij staat in een positie dat hij/zij zich met zijn/haar kennis en normen tot de kinderen richt.

Ouders blijven te allen tijde eindverantwoordelijk voor het gedrag van hun kinderen. Zij kunnen altijd verantwoording vragen van de leraar en worden zoveel mogelijk bij het onderwijs aan hun kinderen betrokken.

Er zijn duidelijke regels en afspraken, zodat het onderwijs binnen een bepaalde, voor de leerlingen, duidelijke orde verloopt.

Organisatie van het onderwijs

Op onze school wordt gewerkt met het leerstofjaarklassensysteem. Dat betekent dat de groepen worden samengesteld uit leerlingen van ongeveer dezelfde leeftijd. Vanaf het moment dat kinderen 4 jaar worden, kunnen ze deelnemen aan het onderwijs dat op onze school gegeven wordt.

Op onze school maken de leerlingen in alle groepen regelmatig gebruik van een computer. In de groepen 4 t/m 8 staan minimaal 5 laptops. In groep 3 staan 5 computers en in groep 1 en 2 staan in ieder lokaal 2 computers. Alle laptops/ computers zijn aangesloten op een intern netwerk waardoor in de groepen 1 t/m 8 internetgebruik mogelijk is. Elk lokaal is voorzien van een SMART-board of een Touchscreen.

Het onderwijs wordt gegeven in 7 lokalen. Centraal op de begane grond ligt de lerarenkamer. Een apart kantoor wordt gebruikt door de logopediste en voor remedial teaching. Ook de orthotheek is hier te vinden. Tenslotte is er het directiekantoor.

De sporthal is gevestigd aan de Wijenweg en wordt beheerd door de gemeente Brunssum.

De gemeente Brunssum geeft de leerlingen van groep 4 de gelegenheid om één of meer zwemdiploma's te halen. Hieraan hoeft de school geen financiële eigen bijdrage te leveren behoudens de inzet van lestijd.

Zorg voor kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen.

De vorderingen van de kinderen worden weergegeven in een rapport dat twee keer per jaar verschijnt.

De leraren houden de vorderingen van de kinderen stelselmatig bij. Ze beoordelen opdrachten, huiswerk, proefwerken, overhoringen en werkstukken. Met behulp van toetsen, behorende bij de methodes wordt gemeten hoe de vorderingen bij de leerlingen verlopen. Daarnaast hanteert de school landelijk genormeerde toetsen. Deze meten de leerresultaten in vergelijking met de gemiddelde landelijke resultaten. Deze toetsen verschaffen de leraar informatie over de vorderingen van elke groep en van elke individuele leerling.

Hiervoor wordt er twee keer per jaar een Cito-toets afgenomen in de groepen 2 t/m 8. In groep 1 wordt alleen de eindtoets afgenomen. Halverwege groep 8 wordt de Cito-eindtoets afgenomen. De school hanteert normen bij de beoordeling van de toetsen die hoger liggen dan de normen die de Inspectie van het Onderwijs hanteert. De leerlingen die bij een toets de scores IV of V halen worden op de lijst van zorgleerlingen (zorglijst) geplaatst en besproken tijdens de eerstvolgende leerlingbespreking van het onderwijsteam. Van elke zorgleerling wordt op de lijst vermeld welke zorg wordt verleend.

Alle gegevens worden door de leraren genoteerd in het leerlingvolgsysteem van het digitale administratiesysteem Esis. Het dossier volgt de leerling gedurende zijn/haar schoolloopbaan. Er is bovendien een sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem SCOL, dat is gericht op het volgen van het gedrag van de leerlingen. Ook dit staat in Esis.

De zorg voor kwalitatief goed onderwijs voor alle leerlingen wordt op de volgende wijze uitgevoerd:

Zorg

1. Ieder kind wordt uitgedaagd zich maximaal te ontwikkelen binnen zijn/haar eigen individuele mogelijkheden.
2. Elke leraar hanteert het model van directe instructie.
3. Elke leraar hanteert het systeem van grote - kleine groep.
4. Elke leraar werkt met het systeem van de 1-Zorgroute
5. Elke leraar maakt groepsplannen en voert die uit.
6. Elke leraar organiseert voldoende leertijd voor de leerlingen.
7. Elke leraar stemt de leerstof, instructie en leertijd af op de leerbehoeften van het kind.
8. Elke leraar optimaliseert het gebruik van de computer.
9. Elke leraar maakt gebruik van het logboek.
9. Elke leraar kan verschillende leerstrategieën aanbieden.
10. De school hanteert een systeem om de leerlingen niet alleen cognitief maar ook sociaal-emotioneel te volgen.
11. De kwaliteit van de zorg wordt bewaakt, geëvalueerd en geborgd.
12. De kwaliteit van het onderwijs wordt bewaakt, geëvalueerd en geborgd.

Specifieke doelen met betrekking tot de schoolontwikkeling

Door uitvoering van de 1-Zorgroute wordt de inhoud van het onderwijs afgestemd op de leerbehoeften van de leerlingen. Daardoor verbetert de kwaliteit van het onderwijs en wordt deze kwaliteitsverbetering gewaarborgd.

Opbrengstgericht werken: de 1-Zorgroute

Wij willen ter realisering van voornoemde doelen ons onderwijs inrichten vanuit het uitgangspunt dat elke leerling zorg nodig heeft en dat de leraar deze zorg organiseert binnen het aanbieden van de leerstof via een 1-Zorgroute

Onder opbrengstgerichtheid verstaan we het bewust, systematisch en cyclisch werken aan het streven naar maximale opbrengsten. Bij opbrengsten gaat het dan om:

- cognitieve resultaten van leerlingen;
- sociaal-emotionele resultaten;
- tevredenheid van leerlingen, ouders en vervolgonderwijs.

Zorgplan

De leerlingenzorg op onze school wordt geheel afgestemd op de leerlingenzorg binnen het samenwerkingsverband 31.06

Het Samenwerkingsverband beschrijft vanuit inclusief onderwijs/ passend onderwijs de zorg in niveaus. Deze niveaus dienen als uitgangspunt voor het beschrijven van onze leerlingenzorg. De school werkt met dezelfde niveaus van zorg. Schematisch zien deze niveaus er zo uit:

Zorgniveau 1: Goed onderwijs in de klas

Zorgniveau 2: Omgaan met verschillen

Zorgniveau 3: Extra begeleiding in de school

Zorgniveau 4: Extra begeleiding buiten de school

Zorgniveau 5: Verwijzing

Voor de beschrijving van het zorgniveau verwijzen wij naar het schoolplan.

Wanneer een leerling problemen heeft met bepaalde leerstof of er zich problemen van sociaal-emotionele aard voordoen, wordt er door de leraar of de intern begeleider verder onderzoek gedaan. Deze leerlingen komen op de zorglijst.

De school heeft een schoolondersteuningsprofiel: Daarin staat beschreven welke zorg wij als school kunnen bieden. Meer informatie hierover is te vinden in het schoolplan.

Door middel van de Cito-eindtoets wordt gemeten hoe de opbrengsten van ons onderwijs zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De inspectie van het onderwijs beoordeelt de resultaten met als uitgangspunt het van de school te verwachten niveau. De inspectie heeft vooraf het niveau beschreven waaraan voldaan moet worden. De resultaten van de Cito-eindtoets worden in samenhang met het leerlingvolgsysteem geanalyseerd en bepalen mede het onderwijskundig beleid. Aan de hand van de gemeten opbrengsten, opgestelde trendanalyses, dwarsdoorsneden en de daaruit getrokken conclusies, wordt de kwaliteit van het onderwijs bepaald en geborgd volgens de verbetercyclus: 'plan, do, check and act'.

Vervanging van methodes

Om goed onderwijs te kunnen geven, wordt er gebruik gemaakt van actuele methodes. Volgens het daarvoor opgestelde rooster, wordt er per schooljaar aangegeven welke methodes en materialen vervangen zullen worden. Hiervoor verwijzen wij naar de schoolgids en het schoolplan. Voor verdere informatie over de zorg voor kwalitatief onderwijs verwijzen wij naar het Schoolplan 2015-2019

Personeelsbeleid

De leraar is het belangrijkste instrument op school. Goede leraren geven goed onderwijs.

Teamontwikkeling door scholing is van groot belang om de kwaliteit van het onderwijs en verhoging van de opbrengsten te verbeteren en de kwaliteit te borgen. Teamscholing vindt plaats op studiedagen rond een bepaald thema. Individuele scholing wordt gevolgd in het kader van professionalisering.

Van onze leraren verwachten wij ook dat zij de identiteit uitdragen naar de leerlingen. Nieuw aan te stellen leraren dienen voor benoeming een verklaring te tekenen waarin zij de gereformeerde belijdenis van de schoolvereniging aanvaarden. Er is een gedragscode voor iedereen die op onze school werkzaam is of stage loopt. Iedere leraar bezit een Verklaring van Goed Gedrag. Het streven is dat alle leerlingen zich binnen onze school veilig voelen. Als gouden regel geldt 'zoals u wilt dat de mensen u doen, doet u hen aldus' (Mattheüs 7:12).

Het personeelsbeleid is er op gericht dat alle leraren optimaal inzetbaar zijn in de groepen waarin zij het best functioneren. Daarnaast voeren zij binnen hun normjaartaak niet-lesgebonden taken uit. Over een goede verdeling van deze taken wordt er gewerkt met het overlegmodel.

Om de doelstellingen van de school te bereiken wordt er gewerkt in kleine groepen voor zover de formatie dat toelaat. Dat betekent dat zoveel mogelijk beschikbare formatie besteed wordt aan personeel dat daadwerkelijk lesgeeft.

De school streeft ernaar zoveel mogelijk leraren met een WTF van 1.000 te benoemen,

zodat het aantal verschillende leraren voor één groep beperkt kan blijven. Bovendien kunnen hierdoor de niet-lesgevende taken beter verdeeld worden.

Het schoolbestuur hanteert de volgende eisen bij een benoeming in de LB-functie:

De LB-leraar dient 50 % van zijn/haar WTF lesgevende taken uit te voeren.

De LB-leraar dient scholing hebben gevolgd: Een Post-HBO-studie of een Master-opleiding.

De LB-leraar denkt mee over beleidsmatige zaken en het uitvoeren ervan.

Functiemix

LB- functie per 01-08-2017

D. Migchels- van Drongelen., D. van der Niet- Hulshof en dhr. P. Baan hebben een LB-functie. Sedert 01-08-2014 voldoen wij met 61,6 % LB-ers (2017) aan de wettelijke norm.

De school maakt gebruik van de diensten van vrijwilligers en stagiaires.

Dhr. Randy Crütz vervult de taak van conciërge. Dhr. Gijs van der Niet vervult de taak van technisch onderhoud van het schoolgebouw. Mevr. Nicole Mauritz begeleidt leerlingen met leerproblemen en werkt met leerlingen die meer begaafd zijn op een breder vlak. Mevr. Esther de Koning begeleidt de leerlingen die meer begaafd zijn op het gebied van rekenen en taal. Dhr. Wim van der Linden geeft rekenen aan leerlingen die daar extra hulp bij nodig hebben. Dhr. Pim Stevens is onze netwerkbeheerder.

De school besteedt administratie uit aan Ons Onderwijsbureau.

Onderwijskundige ondersteuning wordt ingehuurd. M. Luyten, die werkzaam is bij de psychologen praktijk Molenveld, houdt enkele malen per schooljaar spreekuur voor leerlingen met gedrags- of leerproblemen en hun ouders.

Financieel beleid

De identiteit van onze school, de ligging en de positionering als streekschool hebben gevolgen voor het aantrekken van leerlingen en personeel. In de bekostigingssystematiek ‘lumpsum’ zijn het aantal leerlingen en de gemiddelde leeftijd van het onderwijsgevend personeel maatgevend voor de hoogte van de rijksbekostiging. Het tijdig in kaart brengen van alle beheersbare en niet beheersbare financiële risico's door het opstellen van een risico-inventarisatie, het maken van meerjarenplannen, het maken van goede en duidelijke afspraken over verantwoordelijkheid en financiële controle zijn belangrijke instrumenten om te komen tot een goed financieel beheer.

De volgende zaken betreffen enkele algemene financiële uitgangspunten van de school.

Het financiële beleid is dienstbaar aan de missie, visie en doelstellingen van de school.

Het streven is om een veilige financiële omgeving te waarborgen waarbij er voldoende weerstandsvermogen is, een zorgvuldig reserveringsbeleid en voldoende liquide middelen.

In verband met het zo klein mogelijk houden van het aantal groepen vanwege de zorg aan leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs, is het financiële beleid toegespitst op het zoveel mogelijk toedelen van budgetten aan formatie mits de materiële lasten (inclusief investeringen) voldoende zijn afgedekt en er voldoende financiële baten zijn.

Het financieel beleid wordt jaarlijks vastgesteld.

Financiële modellen en uitvoeringsprocessen dienen zodanig beschreven te zijn dat het financieel beleidsplan hanteerbaar is voor alle doelgroepen. De modellen en systematiek zijn zodanig ingericht dat bestuur en directie van de school hierin inzicht hebben zodat zij op basis van het gewenste beleid kunnen bijsturen.

Het weerstandsvermogen van de school, zowel in de zin van balanswaarde als in de zin van liquiditeit (direct opeisbare tegoeden en kortlopende vorderingen), dient op elk moment minimaal € 100.000 te bedragen.

Indien er een financieel overschot resteert binnen het eigen vermogen van de school, vindt er een overleg plaats tussen bestuur en directie om te komen tot een weloverwogen inzet tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

Relationeel beleid

Onze school is een kleinschalige organisatie. Los van mogelijke personele en financiële risico's die dit met zich mee kan brengen, welke niet afgewenteld kunnen worden op een grotere organisatie, brengt het ook veel voordelen met zich mee. Daarbij gaat het met name om behoud van de eigen identiteit, behoud van zeggenschap en het gevoel van betrokkenheid. De MR heeft bij belangrijke beleidsvoornemens of beleidsveranderingen instemmings- of adviesrecht. De samenwerking met de MR, zowel de personeelsgeleding en de oudergeleding is goed. Er vindt regelmatig overleg plaats tussen bestuur en MR.

De Ouderraad organiseert en/of ondersteunt, vaak samen met het onderwijsteam, feesten, vieringen en andere activiteiten.

Wij proberen zoveel als mogelijk overlegmogelijkheden met de ouders in ons onderwijs op te nemen. Hierin worden zij geïnformeerd over de vorderingen van hun kind, kunnen zij eventuele problemen bespreken en worden zij betrokken bij het onderwijs op de school.

Wij werken constructief samen met diverse instanties zoals het Samenwerkingsverband 36.01, de gemeente Brunssum, hogescholen (met name Pabo's), scholen voor Voortgezet Onderwijs en verschillende kerken en evangelische groeperingen. Daarnaast heeft de directie contact met andere scholen voor Primair Onderwijs om ideeën te delen over met name onderwijs. Het schoolbestuur is aangesloten bij de besturenbond LVGS. Het LVGS is ondergebracht bij Verus, de vereniging van schoolbesturen met christelijk onderwijs.

Er is een nieuw samenwerkingsverband opgericht onder de naam Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Parkstad Limburg PO 31.06. Ook ons schoolbestuur is hierbij betrokken.

Onze interne begeleider Diana Migchels vertegenwoordigt onze school bij overleg over zorgleerlingen in het ZAT (Zorg Advies Team), het overleg van intern begeleiders in het

samenwerkingsverband, VIP(Verwijsindex Parkstad) en zij is samen met Gerte Offeringa aandachtfunctionaris voor KM (Kindermishandeling en HW (Huiselijk Geweld).Daniëlle van der Niet is vertegenwoordiger personeelsgeleding van de Ondersteuningsplanraad (OPR) van het SWV 31.06. Mevr. Joke Verhage participeert in de OPR als vertegenwoordiger oudergeleding.

Financieel verslag 2017

Gereformeerde Basisschool Benjamin
ressortierend onder het bevoegd gezag van
‘Vereniging tot stichting & instandhouding van scholen met de Bijbel
op gereformeerde grondslag Treebeek’

I – FINANCIËLE POSITIE PER BALANSDATUM

Kengetallen

Kengetal	Peiling	Waarde	Norm	Oordeel
Aantal scholen	1-okt-17	1	n.v.t.	n.v.t.
Aantal leerlingen	1-okt-17	141	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteit 1	31-dec-17	0,67	> 0,25	Goed
Eigen vermogen / totale passiva				
Solvabiliteit 2	31-dec-17	0,82	> 0,50	Goed
(Eigen vermogen + voorzieningen) / totale passiva				
Eindbeoordeling solvabiliteit				Goed
Current ratio	31-dec-17	4,24	> 1,00	Goed
(Vlottende activa + liquide middelen) / kortlopende schulden				
Cash ratio	31-dec-17	3,50	> 0,50	Goed
Liquide middelen / kortlopende schulden				
Liquide middelen per leerling (x € 100)	31-dec-17	13,38	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling Liquiditeit				Goed
Cashflow ratio	31-dec-17	4,27	< 10,00	Goed
Eigen vermogen / (exploitatieresultaat + afschrijvingen)				
Netto werkkapitaal (x € 100.000)	31-dec-17	1,75	> 0,55	Goed
Eigen vermogen + voorzieningen - materiële vaste activa				
Netto werkkapitaal per leerling (x € 100)	31-dec-17	12,38	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling investeringsvermogen				Goed
Weerstandvermogen	31-dec-17	0,181	0,10/0,15	Goed
(Eigen vermogen - materiële vaste activa) / rijksvergoedingen excl VVF				
Personele lasten % van totale baten	gem 2017	0,76	< 0,87	Goed
(Loonkosten + indirecte personeelslasten excl VVF) / totale baten				
Kapitalisatiefactor	31-dec-17	40,52	< 60,00	Goed
(Balans totaal - boekw.gebouw+terrein) / (totale baten + financieel)				
Eindbeoordeling kapitaal / weerstandsvermogen				Goed
FINANCIËLE FORECAST 31-12-2017				GOED

FINANCIËLE POSITIE PER BALANSDATUM (vorig jaar)

Kengetallen

Kengetal	Peiling	Waarde	Norm	Oordeel
Aantal scholen	1-okt-16	1	n.v.t.	n.v.t.
Aantal leerlingen	1-okt-16	140	n.v.t.	n.v.t.
Solvabiliteit 1	31-dec-16	0,59	> 0,25	Goed
Eigen vermogen / totale passiva				
Solvabiliteit 2	31-dec-16	0,74	> 0,50	Goed
(Eigen vermogen + voorzieningen) / totale passiva				
Eindbeoordeling solvabiliteit				Goed
Current ratio	31-dec-16	3,38	> 1,00	Goed
(Vlottende activa + liquide middelen) / kortlopende schulden				
Cash ratio	31-dec-16	2,77	> 0,50	Goed
Liquide middelen / kortlopende schulden				
Liquide middelen per leerling (x € 100)	31-dec-16	14,52	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling Liquiditeit				Goed
Cashflow ratio	31-dec-16	4,31	< 10,00	n.v.t.
Eigen vermogen / (exploitatie resultaat + afschrijvingen)				
Netto werkkapitaal (x € 100.000)	31-dec-16	1,74	> 0,55	Goed
Eigen vermogen + voorzieningen - materiële vaste activa				
Netto werkkapitaal per leerling (x € 100)	31-dec-16	12,45	> 5,00	Goed
Eindbeoordeling investeringsvermogen				Goed
Weerstandvermogen	31-dec-16	0,191	0,10/0,15	Goed
(Eigen vermogen - materiële vaste activa) / rijksvergoedingen excl VVF				
Personele lasten % van totale baten	gem 2016	0,77	< 0,87	Goed
(Loonkosten + indirecte personeelslasten excl VVF) / totale baten				
Kapitalisatiefactor	31-dec-16	40,04	< 60,00	Goed
(Balans totaal - boekw. gebouw + terrein) / (totale baten + financieel)				
Eindbeoordeling kapitaal / weerstandvermogen				Goed
FINANCIËLE FORECAST 31-12-2016				GOED

Oorzaken en conclusies op basis van kengetallen

Setting

De vereniging heeft één kleine school onder haar bevoegd gezag. De school ligt in de Brunssumse wijk Treebeek. Deze wijk is centraal gelegen tussen Brunssum, Hoensbroek en Heerlen. Het voedingsgebied is vrij groot en omvat ongeveer geheel oostelijk Zuid-Limburg. De vereniging ziet haar school als een streekschool met als doelgroep kinderen van ouders die kiezen voor een school met de Bijbel als uitgangspunt.

Het aantal leerlingen is toegenomen van 140 naar 143 per 1 oktober 2017. De verwachting is dat op de nieuwe teldatum het aantal leerlingen zal afnemen.

Uit de waarden per ultimo 2017 en het verloop en ontwikkeling van de bovenstaande kengetallen, kunnen de volgende oorzaken en conclusies beschreven worden.

Financiën op balansdatum

Onderstaand een overzicht en analyse van de financiële situatie op balansdatum.

Balans totaal	Realisatie	Mutatie t.o.v. vorig jaar %
2017	€ 294.261	+ 5 %
2016	€ 279.290	+ 32 %
2015	€ 212.295	- 4 %
2014	€ 220.571	- 10 %
2013	€ 245.005	+ 22 %

Kalenderjaar 2017 gaf een positief resultaat aan baten en lasten van € 32.165 waar een positief saldo van € 28.861 was begroot. Een analyse volgt later. Er is sprake van een positievere ontwikkeling dan verwacht.

Solvabiliteit

Solvabiliteit 1 – het vermogen om op lange termijn aan betalingsverplichtingen te voldoen bedraagt 66.88%. Dit is een toename van 7.93% t.o.v. vorig jaar. Beduidend hoger dan de vastgestelde norm ad 25%. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de kortlopende schulden in 2017 een dalen met ongeveer € 20.000 t.o.v. vorig verslagjaar naar een niveau van € 53.908.

Voor de berekening van de solvabiliteit 2 zijn de volgende grootheden van belang:

Het eigen vermogen c.q. de algemene reserve en bestemmingsreserves plus voorzieningen.

De solvabiliteit 2 score van 81,7 %, is als **goed** te kwalificeren.

Ook in 2017 heeft er weer een inventarisatie plaatsgevonden of er medewerkers zijn die gebruik willen maken van de regeling duurzame inzetbaarheid. Er zijn geen medewerkers die een plan hebben ingediend of hebben aangegeven hiervoor te willen sparen.

Het vormen van een personele voorziening voor duurzame inzetbaarheid is niet noodzakelijk, zoals ook de vorming van de voorziening langdurig zieken is niet nodig, gezien het ziekteverzuim.

Het saldo aan voorzieningen heeft betrekking op jubilea en onderhoud.

De voorziening voor jubilea kende in 2017 alleen maar een dotatie ad € 1.000. Dit is ook de reden waarom de voorziening jubilea per saldo is toegenomen naar een niveau van € 13.787.

In 2018 zal er geen onttrekking aan de voorziening jubilea plaatsvinden.

De verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud en aanpassingen aan het gebouw is per 1 januari 2015 bij het bevoegd gezag van het schoolbestuur (doordecentralisatie) komen te liggen, er wordt gewerkt met een actueel meerjaren onderhoudsplan. Per saldo is de voorziening onderhoud toegenomen van € 28.460 naar € 29.750. In 2017 heeft er een onttrekking van de voorziening onderhoud plaatsgevonden van € 15.714 voornamelijk voor uitgevoerde schilderwerkzaamheden.

Dit tegenover een dotatie van € 15.000 voor binnen- en € 2.004 voor buitenonderhoud. Voor de komende jaren volgen er financiële verplichtingen voor ongeveer € 70K aan diverse werkzaamheden, in de opgestelde meerjaren begroting is hier reeds rekening mee gehouden.

Liquiditeit

De liquiditeit – het vermogen om op korte termijn aan betalingsverplichtingen te voldoen – is afgenomen. Die daling wordt berekend met behulp van de current ratio en de cash ratio. De berekening daarvan gebeurt met de volgende grootheden:

- De kortlopende vorderingen.
- De liquide middelen.
- De kortlopende schulden.

In 2017 dalen de liquide middelen met een bedrag van € 14.637. Deze afname in liquide middelen wordt veroorzaakt door de gedane investeringen ad € 48.439 (het betreft voornamelijk digibords) en het positieve exploitatieresultaat ad € 32.165.

Het verloop van de liquide middelen wordt ook nader uitgewerkt in de analyse van het **kasstroomoverzicht**.

Met een current ratio van 4,24 en de cash ratio 3,50 scoren beide kengetallen boven de norm, Eindbeoordeling liquiditeit is **goed** en biedt ruimte voor toekomstige uitgaven aan bijvoorbeeld onderhoud en extra investeringen in ICT.

Investeringsvermogen

Het investeringsvermogen geeft een indicatie van de mogelijkheden die de school heeft om in de toekomst investeringen in het gebouw, ICT, OLP, inventaris en/of personeel te kunnen blijven uitvoeren. Dit wordt bepaald op basis van drie kengetallen:

- ✓ Cashflow ratio: het aantal jaren die nodig zijn om bij een gelijkblijvende kasstroom (=exploitatieresultaat + afschrijvingen) het eigen vermogen opnieuw op te bouwen. Hoe lager de uitkomst, hoe beter dus.
- ✓ Netto werkkapitaal: dat deel van het op lange termijn vastgelegde vermogen dat beschikbaar is voor kort tijdelijke financiering. Hoe hoger het netto werkkapitaal, hoe meer mogelijkheden de school heeft om nieuwe of extra investeringen te doen.
- ✓ Netto werkkapitaal per leerling: omdat er tussen het aantal leerlingen en het plegen van nieuwe investeringen vaak een relatie ligt, wordt het netto werkkapitaal ook per leerling uitgedrukt.

Het verslechteren van de cashflow ratio tov 2017 met 0,04 is te verwaarlozen de oorzaak ligt in de toename van afschrijvingslasten in 2017 door de gedane investeringen.

In wezen moet je dit kengetal monitoren over de jaren heen. De norm is vastgesteld op basis van de termijn van de meerjaren investeringsplannen.

De hoofdoorzaak van de lichte stijging van het netto werkkapitaal is zoals reeds eerder aangegeven gelegen in het exploitatieoverschot en de toename van de materiële vaste activa. Met een resultaat einde verslagjaar van 1,75 (2016: 1,74) versus de norm van 0,55 geeft aan dat er financiële ruimte is om in de toekomst te investeren en groot onderhoud te plegen. Deze intentie heeft het bevoegd gezag ook. Dit komt later ook tot uitdrukking in de continuïteitsparagraaf. Geen aanvullende actie vereist, waakzaamheid blijft geboden, dat in 2018 het begrote positieve resultaat ook gerealiseerd wordt. Eindbeoordeling investeringsvermogen is **goed**.

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen geeft de mate aan waarbinnen het (plotseling) wegvallen van een deel van de rijksvergoeding opgevangen kan worden uit het eigen vermogen. Dit risico is bij GB Benjamin **goed** afgedekt met 18 % (2016: 18 %) en ligt daarmee binnen de range tussen 10 % en 15 % die DUO noodzakelijk acht. Met louter dit laatste gegeven kan er echter geen oordeel gegeven worden over de bereikte eindwaarde.

Risico's moeten beperkt worden en dat kan indien er sprake is van:

- ✓ Heldere management- & communicatiestructuur.
- ✓ Goed onderbouwde meerjarenplannen voor formatie, onderhoud en investeringen.
- ✓ Goede analyses en managementrapportages op de gebieden van:
 - Exploitatie;
 - Investerings;
 - Netto werkkapitaal;
 - Liquiditeit.
- ✓ Regelmatige budgetcontrole en bijsturing.
- ✓ Risico inventarisaties.
- ✓ Beheersingsmaatregelen.

In de Staatscourant van 24 november 2011 heeft de Minister van OC&W de beleidsregel financieel toezicht po en vo vastgesteld. Het financiële toezicht is gericht op financiële risico's op het niveau van bevoegd gezag (bestuur) van de scholen en betreft de aspecten:

De financiële continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid.

De risicogerichte opzet van het toezicht houdt in dat de Inspectie alleen contact legt met of een onderzoek instelt bij besturen wanneer zij financiële risico's constateert of met voldoende waarschijnlijkheid vermoedt. Bij de beoordeling van het vermogen staat de vraag centraal: wat is de kapitaalsbehoefte van de instelling? Om dit te kunnen berekenen is het kengetal weerstandvermogen te beperkt en stelt het Ministerie het begrip kapitalisatiefactor centraal.

Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor wordt gedefinieerd als:

Totaal balanskapitaal (excl. boekwaarde gebouwen en terreinen) / gedeeld door totale baten.

Realisatie 2017 40,5 % versus 40,0 % vorig verslagjaar tegenover 33,9 % einde 2015.

De bovengrens voor kleine instellingen met < € 5 mln. jaarlijkse baten is bepaald op 60 %.

Hiervan is de buffer om risico's op beheersbare wijze op te kunnen vangen normatief 10 %.

Concreet betekent dat voor de vereniging een normatief financieel benodigde buffer voor risico-opvang van 10 % van de totale baten van € 0,73 mln. is € 73.000. Dit bedrag ligt ook in lijn met het financiële beleid. Oordeel kapitalisatiefactor is **goed**.

Risicobeheersing is een facet dat binnen de vereniging hoog op de agenda staat.

Al in schooljaar 2006/2007 heeft de school een financiële commissie in het leven geroepen die opereert als adviesorgaan naast bestuur en directie. De financiële commissie heeft in 2017 regelmatige overlegmomenten gehad, houdt strak de hand aan managementrapportages en is in staat gebleken om snel maatregelen te nemen indien er knelpunten in de formatie of financiering optreden.

Het is de bedoeling dat er ook in de toekomst nieuwe investeringen blijven plaatsvinden, mits de financiële positie dat blijft toestaan en deze investeringen ten goede komen aan de kwaliteit van het onderwijs. Als activerings-grens geldt een drempelbedrag van € 500.

Ook kostenbeheersing is van groot belang. In de praktijk komt dat vooral neer op het tijdig aanpassen van personele lasten aan de teruglopende inkomsten / leerlingen. Hier slaagt de school tot nu toe goed in. De personele kosten als percentage van de totale baten is in 2016 gedaald van 77 % naar 76 %. Dit betekent in wezen dat er minder afhankelijkheid is van rijksbijdragen, met andere woorden een zeer gunstige ontwikkeling.

Als maximale bovengrens voor dit kengetal wordt intern 87 % aangehouden. Dit percentage is bepaald op basis van de meerjaren formatieplanning. Dit plan wordt jaarlijks geactualiseerd om de kosten van de formatie in de greep te houden.

Het kengetal personeelslasten t.o.v. rijksbijdragen wordt door de Inspectie gehanteerd om te oordelen of de continuïteit van een organisatie niet in gevaar is. Als norm is het plafond bepaald op 95 %. Met een realisatiescore einde 2017 van 75,6 % versus 76,8 % vorig jaar, geldt dat er sprake is van een gezonde ontwikkeling en geen sprake is van verhoogd risico bij de vereniging. Gezien de resultaten is nader onderzoek door de Inspectie niet te verwachten.

M.b.t. haar personeel kent GB Benjamin twee specifieke sterke punten:

- ✓ De flexibiliteit ten aanzien van de inzet van personeelsleden.
- ✓ De goede onderlinge verstandhouding binnen het team, waardoor bijvoorbeeld het ziekteverzuim al jaren laag is.

Rekening houdend met het gegeven dat er goede financiële instrumenten beschikbaar zijn, risico's inventarisatie constant aandacht heeft en uitvoeringskwesties binnen de school goed geregeld zijn, is het huidige kapitaal / weerstandsvermogen als **goed** te beoordelen. Uiteraard blijft alertheid naar de toekomst toe gewenst.

Financiële forecast

Het bestuur van de vereniging heeft in het verleden een projectgroep lumpsum geformeerd. Eén van de belangrijkste vragen was of het mogelijk is om als éénpitter financieel te overleven. Een bevoegd gezag met slechts één kleine school kan immers nooit terugvallen op een groter geheel. Echter dit was niet wenselijk, omdat de school haar identiteit in de toekomst wil blijven uitdragen.

De berekende eindwaarden van de kengetallen geven aan dat het bestuur en de school nog steeds in staat zijn om de onderwijsactiviteiten als éénpitter voort te zetten. De financiële forecast van de school is daarmee, net als vorig jaar, nog steeds **goed** te noemen.

Een meerjaren benchmark van éénpitters en de meerjarenexploitatie en -balans over de school in de continuïteitsparagraaf volgen later en zullen deze conclusie nogmaals bevestigen.

II – GANG VAN ZAKEN GEDURENDE HET VERSLAGJAAR

Financieel beleidsplan

Binnen de school wordt gewerkt met een beleidsplan voor het personeel en materieel terrein. Deze meerjarenplannen zijn een belangrijk instrument bij risicobeheersing en controle. In dit plan is ook een duidelijke link gelegd naar het eerder opgestelde onderwijsinhoudelijke schoolplan.

Personeelsbeleid

Belangrijke uitgangspunten van het personeelsbeleid zijn:

- ✓ Nieuw aan te stellen leerkrachten dienen voor benoeming een verklaring te tekenen waarin zij de gereformeerde belijdenis van de school aanvaarden.
- ✓ De directie zal de inzetbare uren van de leerkrachten zo flexibel mogelijk gebruiken in goed overleg met betrokkenen.
- ✓ Het streven is om een groep aan niet meer dan 2 verschillende leerkrachten te koppelen.
- ✓ Nieuw aan te stellen leerkrachten mogen bij voorkeur jong zijn. Dit is ongunstig voor de gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) van de school, maar in de toekomst gunstig indien een landelijke GGL wordt ingevoerd. Het voordeel van een jonge leerkracht is echter met name dat er in de leeftijdsopbouw een evenredig team wordt gevormd.
- ✓ De aandacht voor het schoolklimaat d.w.z. de sfeer en de werkomstandigheden binnen de school in al haar geledingen draagt positief bij aan het voorkomen van ziekteverzuim.
- ✓ Nascholing heeft als doel de kwaliteit van het onderwijs te verhogen en zal in principe aan één of enkele teamleden gegeven worden welke door kennis te delen het algemene peil van het schoolteam kunnen verbeteren. De school investeert in scholing door directe uitgaven en/of facilitering van medewerkers.
- ✓ De school maakt graag gebruik van de diensten van vrijwilligers, stagiaires en LIO-krachten mits dit kostenneutraal kan plaatsvinden, hogere kosten voorkomen kunnen worden en/of er voldoende financiële ruimte is waardoor andere activiteiten niet belemmerd worden.
- ✓ De school neemt onderwijskundige ondersteuning af bij externen. Administratieve ondersteuning wordt ingehuurd bij een administratiekantoor dat is gespecialiseerd in onderwijs. Afhankelijk van de prijs en kwaliteit van de geleverde diensten blijft de school in de toekomst al dan niet van deze externen gebruik maken.

Financieel beleid

Onderstaand nogmaals de belangrijke uitgangspunten van het financieel beleid:

- ✓ Het financiële beleid is dienstbaar aan de missie, visie en doelstellingen van de school. Streven is om een veilige financiële omgeving te waarborgen waarbij voldoende vermogen/kapitaal is, een zorgvuldig reserveringsbeleid en voldoende liquiditeit.
- ✓ Het financiële beleid is zodanig ingericht dat er door middel van een cyclisch proces ontwikkeling plaatsvindt.
- ✓ Het financiële beleid wordt vastgesteld voor een periode van 4 schooljaren.
- ✓ Financiële modellen en uitvoeringsprocessen dienen zodanig beschreven te zijn dat het financieel beleidsplan hanteerbaar is voor alle doelgroepen. De modellen en systematiek zijn zodanig ingericht dat bestuur en directie van de school hierin inzicht hebben zodat zij op basis van het gewenste beleid kunnen bijsturen.
- ✓ In het financieel beleidsplan is afgesproken dat het weerstandsvermogen van de school, zowel in de zin van balanswaarde als in de zin van liquiditeit (direct opeisbare tegoeden en kortlopende vorderingen), dient op elk moment minimaal € 100.000 te zijn.
- ✓ Binnen de interne managementrapportages worden de gecumuleerde afschrijvingen gereserveerd voor het moment dat de vervanging van materiële vaste activa daadwerkelijk plaats moet vinden. Hierdoor houdt het bestuur zicht op de daadwerkelijk beschikbare vrije reserves.
- ✓ Indien er een financieel overschot resteert binnen het eigen vermogen van de school, vindt er een overleg plaats tussen bestuur en directie om te komen tot een weloverwogen inzet tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs.

In het financieel beleidsplan is het volgende cyclische proces uitgewerkt:

- Beleid formuleren op basis van missie, visie en doelstellingen.
- Verantwoordelijkheden en bevoegdheden vaststellen:
 - Managementstatuut;
 - Treasurystatuut;
 - Afspraken met administratiekantoor.
- Risico's inventariseren en analyseren.
- Beleid vertalen in meerjarenplannen op de volgende terreinen:
 - Baten;
 - Kosten formatie;
 - Indirecte personele kosten;
 - Investerings in gebouw, ICT, onderwijsleerpakket en inventaris;
 - Kosten leermiddelen;
 - Overige exploitatiekosten.

Voor de financiële vertaling van deze plannen zijn modellen beschikbaar. Ze worden jaarlijks geactualiseerd rekening houdend met nieuw beleid en nieuwe regelgeving.

- Meerjarenplannen vertalen in jaarbegrotingen:
 - Exploitatiebegroting;
 - Investeringsbegroting;
 - Liquiditeitsbegroting;
 - Balansbegroting.
- Realisatie frequent toetsen aan de jaarbegrotingen.
- Analyseren van het verschil tussen realisatie en jaarbegrotingen.
- Waar nodig bijsturen en/of herformuleren van beleid en meerjarenplannen.

Gereformeerde Bs. Benjamin heeft in 2017 gehandeld conform de uitgangspunten zoals neergelegd in het financieel beleidsplan.

Analyse resultaat 2017

Een aantal factoren hebben consequenties gehad voor het financiële resultaat over 2017 en voor de vermogenspositie van de school per balansdatum. Onderstaand een analyse van bijzonderheden en verschillen tussen de realisatie en begroting en realisatie vorig jaar.

Baten

Totale baten 2017 zijn met € 726.194 3,2 % hoger dan begroot en overschrijden de baten 2016 met een bedrag ad € 28.877.

- ✓ Rijksbijdragen zijn gekoppeld aan het aantal leerlingen. Dit is een reden van de afwijking tussen realisatie 2017 en 2016.
- ✓ De belangrijkste oorzaak betreft de bijstelling van de bekostiging door het ministerie in 2017 voor het schooljaar 16/17 (aanpassing parameters), waardoor de begrote ontvangsten afwijken t.o.v. de gerealiseerde bedragen. Voor de vereniging ging het om een bedrag ad € 12.300.
- ✓ Gelden die worden ontvangen voor Passend Onderwijs (voormalige WSNS gelden) overschrijden de begroting met een bedrag ad € 9.360.
- ✓ De overige baten wijken met € 375 in positieve zin af t.o.v. de begroting, dit wordt veroorzaakt dat er inkomsten zijn ontvangen die niet zijn begroot.

Lasten

De totale lasten zijn met € 693.632 en liggen met 2,8 % hoger dan begroot en overschrijden met 4,2 % de lasten in 2016.

Een ongunstige ontwikkeling, waar diverse oorzaken voor zijn.

- ✓ De **personele lasten** vormen ruim 80% van de totale lasten. Deze rubriek heeft de grootste invloed op het uiteindelijke resultaat. Binnen deze categorie kunnen de lasten nog verder gespecificeerd worden in *lonen en salarissen incl. uitkeringen* en *overige personele lasten*.

De ***lonen en salarissen*** (gesaldeerd met de uitkeringen) eindigen in 2017 € 12.459 (2,4%) hoger dan de begrotingen en liggen met € 524.136 ongeveer € 3.300 hoger ten opzichte van de realisatiecijfers van 2016.

De overschrijding tussen de gerealiseerde en begrote lonen en salarissen wordt voornamelijk veroorzaakt door de verhoging van diverse premies per januari 2017, die ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend waren. Ontslaguitkeringen zijn in 2017 niet aan de orde geweest.

- De **materiële lasten** onderschrijden voor het kalenderjaar 2017 de begroting met € 5.856 en overschrijden vorig kalenderjaar met ongeveer € 15.000. Hieronder volgt een opsomming per verdichting:

- ✓ De afschrijvingskosten ad € 13.917 wijken € 3.917 af van de geplande afschrijvingen en zijn met € 7.337 fors hoger dan vorig jaar, dit wordt veroorzaakt doordat er een ICT investering is geweest, waarin de begroting geen rekening mee is gehouden.
- ✓ Binnen post huisvestingslasten (€ 57.338) lopen de gerealiseerde uitgaven conform de opgestelde begroting (€ 57.700). T.o.v. vorig kalenderjaar wijken vooral de post klein onderhoud en energie en water in negatieve zin af.
- ✓ Overige lasten overschrijden de begroting met circa € 3.000, de grootste afwijking t.o.v. de begroting zit hem in de post overige instellingslasten, aangezien deze post lastig te begroten is, is ervoor gekozen om in de begroting 2017 hetzelfde kostenniveau als 2016 aan te houden. Verder zijn de kosten aan accountant wat te laag begroot en overschrijden de kosten begeleiding en advies de begroting door extra inhuur van expertise van het administratiekantoor met € 1.519.
Bij de overige instellingslasten overschrijdt de post lasten voorgaande jaren de begroting met € 602.
- ✓ De kosten voor OLP en ICT wijken in positieve zin af van de begroting met € 12.341 maar overschrijden de kosten van vorig kalenderjaar met € 2.502. De oorzaak van deze onderschrijding t.o.v. de begroting ligt in het feit dat er in 2017 maar voor een bedrag ad ± € 19.700 is aangeschaft aan OLP terwijl er een bedrag ad € 32.000 was begroot.

Kortom, er is grip op de lasten! Een gezonde situatie.

Kengetal rentabiliteit

De rentabiliteit is een waardevol trendgegeven. Het saldo gewone bedrijfsvoering wordt uitgedrukt in een percentage van de totale baten. In principe heeft de vereniging geen winstoogmerk. PO raad adviseert dat de gemiddelde rentabiliteit berekent over een vijftal jaren, dient uit te komen tussen 0 % en 5 %.

De situatie wordt pas precair als de rentabiliteit scores structureel negatief zijn.

Realisatie rentabiliteit van GB.Benjamin 2017 is 4,43 % volgend op 2016 - 4,53 %.

Budgettair bestond voor 2017 de verwachting dat de rentabiliteit score 4,10 % zou zijn.

Een gunstige ontwikkeling die veroorzaakt is door bovenstaande oorzaken.

De gemiddelde rentabiliteit van de school over periode 2013 t/m 2017 bedraagt + 1,6 %. Een resultaat dat prima binnen de lijntjes van het Ministerie ligt. Directie heeft de intentie om de gelden op een beheerste wijze terug te laten vloeien aan het onderwijs. Er wordt sturing gegeven aan huidige en toekomstige resultaten. Ter referentie, zie onderstaand, het landelijke gemiddelde over 2016 voor éénpitters op rentabiliteit bedroeg 1,92 %.

De Inspectie van het Onderwijs hanteert sinds 2016 de Huisvestingsratio als een kengetal bij het toezicht op de financiële continuïteit. Als signaleringswaarde voor het PO geldt een plafond van 10%.

Huisvestingsratio: $(\text{huisvestingslasten} + \text{afschrijving gebouw \& terrein}) / \text{totale lasten} * 100\%$

Resultaat van GB Benjamin is 8,3% voor realisatie 2017 en voor vorig verslagjaar 8,1%.

Benchmarking in het primair onderwijs

Benchmarking is een manier om organisaties makkelijker te vergelijken. Onderstaand de landelijke ontwikkeling van de diverse financiële kengetallen¹ in het po, gesplitst naar 371 éénpitters (BO1). Het geeft een beeld van de ontwikkeling of trend. Waarbij aangetekend, dat bij elke school specifieke onderwerpen kunnen spelen. Een indicatie of de GB Benjamin (07LK) in haar procesvoering afwijkt en of er mogelijke risico's zijn t.o.v. andere éénpitters.

JAAR	Gemiddelde van Personeelslasten / totaal lasten	Aantal van Bevoegd Gezag
2016	79,39	371
2015	79,40	368
2014	80,40	364
2013	80,26	362
2012	80,82	362
2017	79,09	07LK Bs. Benjamin
2016	80,40	07LK Bs. Benjamin
2015	81,13	07LK Bs. Benjamin

De verhouding personele lasten t.o.v. de totale lasten is 79,09 % tegenover 80,40% vorig jaar.

JAAR	Gemiddelde van Kapitalisatiefactor	Gemiddelde van Solvabiliteit I	Gemiddelde van Solvabiliteit II	Gemiddelde van Liquiditeit (current ratio)	Gemiddelde van Rentabiliteit	Aantal van Bevoegd Gezag
2016	69,97	0,68	0,79	5,19	1,92	371
2015	67,62	0,68	0,79	5,13	2,03	368
2014	68,18	0,69	0,78	5,08	0,66	364
2013	65,74	0,68	0,78	4,89	4,32	362
2012	63,09	0,66	0,76	4,47	1,13	362
2017	40,52	0,67	0,82	4,24	4,43	07LK Bs. Benjamin
2016	40,04	0,59	0,74	3,38	4,53	07LK Bs. Benjamin
2015	33,86	0,63	0,73	3,08	-2,52	07LK Bs. Benjamin

Met de resultaten van bijvoorbeeld de kapitalisatiefactor op het netvlies, kan er geconcludeerd worden dat de landelijke resultaten van besturen van vergelijkbare grootte dikwijls beter zijn. Ze zijn meer vermogend. Dit betekent niet dat de financiële situatie bij GB Benjamin verontrustend is. Er zijn financieel gezonde resultaten, die beter zijn dan de norm. Geen sprake van extra structurele risico's bij procesvoering. De directie heeft de intentie om de gelden op beheerste wijze terug te laten vloeien aan het onderwijs. Sturen op de formatie is bij het bestuur een speerpunt.

Conclusie: Er wordt sturing gegeven aan resultaten, geen aanvullende actie noodzakelijk.

¹ DUO verzamelt gegevens over het PO in Nederland en stelt daarvan een grote hoeveelheid online beschikbaar.

III – TREASURY

Door het bestuur is een nieuw treasurystatuut, die voldoet aan de regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs, vastgesteld per 8 mei 2018 met een looptijd van vijf jaar. In dit statuut wordt beschreven welke treasurytaken en verantwoordelijkheden van toepassing zijn voor de vereniging. Tevens worden de beleidskaders vastgelegd voor diegenen die bij deze taken en erantwoordelijkheden betrokken zijn. De algehele doelstelling voor de treasuryfunctie is dat deze de financiële continuïteit van de school waarborgt. In het statuut worden afspraken gemaakt over onderwerpen als beheersing van rentekosten en risico's, financierings- en beleggingsvraagstukken vastgelegd. De vereniging heeft per einde boekjaar geen uitstaande beleggingen en beleningen in portefeuille. Eventuele koersverliezen zijn niet aan de orde. De lage rentestand heeft zijn weerslag op de rente baten. Door de hogere bankkosten is het saldo van financiële baten en lasten voor het verslagjaar € 397 negatief tegenover vorig jaar € 203. Er is geen hoog risico.

IV – CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De financiële commissie en de schoolleiding voorziet een aantal ontwikkelingen die in de toekomst hetzij positief hetzij negatief zullen uitwerken voor de financiële situatie van de school. Uiteraard is er regulier overleg over dit soort zaken, zie ook risicobeheersing. Meerjarenbegroting 2018 – 2021 is vastgesteld in de bestuursvergadering van 29 januari 2018.

Gegevens set

	2017	2018	2019	2020	2021
teldatum 1 oktober	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021
directie	1,09	1,09	1,09	1,09	1,09
ondersteunend personeel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
onderwijzend personeel	7,86	7,35	7,35	7,35	7,35
FTE totaal	8,95	8,43	8,43	8,43	8,43
totaal aantal leerlingen	143	136	132	130	125

Algemene ontwikkelingen / toelichting

De school verwacht in de toekomst een daling van het aantal leerlingen, aangezien de uitstroom hoger zal zijn dan de instroom. Dit blijft druk leggen op de toekomstige inkomsten. De samenstelling van het team is relatief jong. De inzet van het personeel is zeer flexibel en personeelsverloop op vrijwillige basis blijft in de toekomst tot de mogelijkheden behoren. Er zal intern geschoven worden met de inzet van FTE om tot een zo gunstig mogelijke verdeling te komen. De extra middelen die door het ministerie begin 2018 zijn toegezegd voor het oplossen van de werkdruk zijn nog niet verwerkt in deze meerjarenbegroting en zullen door de school worden ingezet voor extra personeel per schooljaar 18/19. Door de voortdurende dalende rating van banken en rentestanden wordt het steeds moeilijker om spaarmiddelen op een financieel aantrekkelijk deposito of vrij opneembare rekening vast te zetten. Adviezen van de financiële commissie worden opgevolgd.

Meerjarenbegroting 2017 – 2020

Hieronder is de exploitatie- & balansbegroting 2018 t/m 2021 (met als basis jaarrekening 2017):

Gereformeerde basisschool de Benjamin	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
3. Baten	2017	2018	2019	2020	2021
3.1 Rijksbijdragen	725.819	741.532	744.993	721.769	712.842
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.	-	-	-	-	-
3.3 Coll-,cursus-,les-en examengeld.	-	-	-	-	-
3.4 Baten werk i.o.v. derden	-	-	-	-	-
3.5 Overige baten	375	-	-	-	-
totaal baten	726.194	741.532	744.993	721.769	712.842
4. Lasten					
4.1 Personeelslasten	548.588	561.148	561.992	571.401	579.457
4.2 Afschrijvingen	13.917	13.548	12.990	11.618	6.813
4.3 Huisvestingslasten	57.338	60.100	60.100	50.100	50.100
4.4 Overige lasten	73.789	85.700	85.700	77.700	77.700
totaal lasten	693.632	720.496	720.782	710.819	714.070
Saldo baten en lasten	32.562	21.036	24.211	10.950	1.228-
5. Financiële baten en lasten					
financiële baten	11	-	-	-	-
financiële lasten	408	300	300	300	300
Netto resultaat	32.165	20.736	23.911	10.650	1.528-

Voor de materiële bekostiging is de bekostiging van ministerie v. OC&W van 29 september 2017 leidend geweest. De personele rijksbijdragen zijn gebaseerd op de bekostiging parameters van 19 oktober 2017. Vanuit de PO-Raad is gebaseerd op diverse onderwijsakkoorden het advies gegeven hoeveel aanvullende nieuwe bekostiging schoolbesturen de komende schooljaren zouden kunnen verwachten. Voor met name Convenant Leerkracht en Prestatiebox. Deze bijstelling is met enige terughoudendheid (50% aannahme) verwerkt in de meerjarenbegroting. Voor kalenderjaar 2018 concreet € 9 per leerling en de daarop volgende jaren € 20 per leerling. De begrote ontvangen doorbetaling rijksbijdragen van het SWV zijn gebaseerd op een te ontvangen bedrag ad € 148,03 per leerling.

De loonkostenbegroting is gebaseerd op de afgesloten cao voor het primair onderwijs van april 2016. Deze loonkostenbegroting is opgesteld op medewerker niveau rekening houdend met eventuele periodieken en toeslagen. In de loonkostenbegroting is rekening gehouden met de medewerkers die uitstromen of minder gaan werken tevens is er beoordeeld of herbezetting van deze personen noodzakelijk is. Tevens is er in de begroting rekening gehouden met extra uitgaven aan nascholing voor het personeel in 2018. De te ontvangen uitkeringen van het UWV en vervangingsfonds zijn in verband met het voorzichtigheidsprincipe niet begroot.

Qua toekomstige investeringen beoordeelt de school of het financieel verstandig is om de gewenste investeringen te realiseren. Bij het opstellen van de begroting 2018 is er dan ook met de onderstaande investeringen rekening gehouden:

- Vernieuwen teamkamer € 3.000
- Werkplekken voor de lln € 13.000
- ICT hardware € 10.000

Voor wat betreft de dotatie aan de onderhoudsvoorziening is bij het opstellen van de meerjarenbegroting rekening mee gehouden dat er in 2018 tot en met 2021 een bedrag ad ± € 72.000 wordt uitgegeven aan binnen en buiten onderhoud.

De bijbehorende dotatie is dan ook voor € 17.000 opgenomen in deze begroting.

Aangezien GB Benjamin nu en in de toekomst een gezond beeld vertoont is er bij het opstellen van de exploitatiebegroting rekening gehouden met extra uitgaven om duurzame leermethodes in de toekomst te vervangen. Voor 2018 en 2019 is dit een bedrag ad € 18.000 dat naar de toekomst toe afneemt met € 8.000 naar een uitgave ad € 10.000 per jaar.

De liquiditeit ontwikkeling blijft de komende jaren met een bedrag van rond de € 200.000 van voldoende niveau.

Balans ontwikkeling:

Gereformeerde basisschool de Benjamin	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
1. Activa					
1.1 Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-
1.2 Materiële vaste activa	65.785	78.237	65.247	53.629	46.816
<i>Investeringen Inv en app</i>	25.961	26.000	-	-	-
<i>Afschrijvingen Inv en app</i>	8.260	13.548	12.990	11.618	6.813
Vaste activa	65.785	78.237	65.247	53.629	46.816
1.4 Voorraden	-	-	-	-	-
1.5 Vorderingen	39.847	39.847	39.847	39.847	39.847
1.6 Effecten	-	-	-	-	-
1.7 Liquide middelen	188.629	193.974	245.839	237.264	258.779
Vlottende activa	228.476	233.821	285.686	277.111	298.626
Totale Activa	294.261	312.058	350.933	330.740	345.442
2. Passiva					
2.1 Eigen vermogen	196.816	217.552	241.463	252.113	250.585
Algemene reserve	196.816	217.552	241.463	252.113	250.585
2.2 Voorzieningen	43.537	40.598	55.562	24.719	40.949
2.3 Langlopende schulden	-	-	-	-	-
2.4 Kortlopende schulden	53.908	53.908	53.908	53.908	53.908
Totale Passiva	294.261	312.058	350.933	330.740	345.442

Kengetallen ontwikkeling:

	Jaarrekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Gereformeerde basisschool de Benjamin	2017	2018	2019	2020	2021
kapitalisatiefactor	40,52%	42,08%	47,11%	45,82%	48,46%
solvabiliteit 1	66,88%	69,72%	68,81%	76,23%	72,54%
liquiditeit	4,24	4,34	5,30	5,14	5,54
rentabiliteit	4,43%	2,80%	3,21%	1,48%	-0,21%
huisvestingsratio	8,27%	8,34%	8,34%	7,05%	7,02%
personele lasten/totale lasten	79,09	77,88	77,97	80,39	81,15
personele lasten/rijksbijdragen	75,58	75,67	75,44	79,17	81,29

Rapportage aanwezigheid en werking interne risicobeheersings- en controlesysteem

De minister, de inspectie, ouders, partners etc. verwachten steeds meer van het bestuur. Er komt steeds meer nadruk te liggen op het afleggen van verantwoording over de uitvoering van taken en de uitoefening van bevoegdheden. In het verlengde hiervan is de Code Goed Bestuur vastgesteld. Hierin is opgenomen dat schoolbesturen de beschikbare middelen op een effectieve en verantwoorde wijze moeten inzetten ten behoeve van kwalitatief goed onderwijs. Uitgangspunt is dat goed bestuur bijdraagt tot goed onderwijs voor ieder kind.

Binnen de vereniging wordt intern gewerkt met een risicobeheersings- en controlesysteem. De financiële en personele administratie zijn uitbesteed aan het administratiekantoor.

Mutaties in de administratie worden regulier verwerkt na codering en goedkeuring vanuit bevoegd gezag. Bij het administratiekantoor vindt er een controle plaats op juistheid codering en autorisatie. Jaarlijks wordt de jaarrekening opgesteld met toetsing door de accountant en verantwoord aan het ministerie. Gedurende het jaar wordt maandelijks beoordeeld of de realisatie van baten en lasten synchroon loopt met de door het bestuur geaccordeerde begroting. Eventuele klachten worden besproken.

Meerjarenbegroting wordt ingezet als stuurinstrument voor de beheersing van activiteiten. Reserves en voorzieningen worden bewust gevormd en onderbouwd in een meerjaren perspectief. Afwijkingen worden geanalyseerd en bepaald of er aanvullende actie noodzakelijk is om op koers te blijven.

Naast de sturing op geld wordt er gerapporteerd over zaken als leeftijdsopbouw, ziekteverzuim en ontwikkeling van FTE's. Het kostenbewustzijn binnen de school is meer en meer vergroot. Vooraf zoveel mogelijk grip krijgen op ontwikkelingen, is een constant aandachtspunt in de beleidsvoering.

Beschrijving belangrijkste risico's en onzekerheden

Aangezien de activiteiten binnen het GB Benjamin overzichtelijk zijn en er korte communicatielijnen bestaan, is het optuigen van een uitgebreid risicobeheersing- en controlesysteem niet noodzakelijk. Communicatie met betrokkenen over potentiële en eventuele beheersing van risico's vindt plaats bij het reguliere besluitvormingsproces. Zoals:

- ✓ Ontwikkeling van leerling aantallen.
- ✓ Bekostigingssystematiek van het Rijk is volgens diverse besturenbonden niet meer transparant, waardoor het onduidelijk is of nieuwe regelgeving ook leidt tot voldoende financiële compensatie.
- ✓ Ontwikkelingen omtrent passend onderwijs.
- ✓ Onzekerheden in de rentabiliteitontwikkeling.
- ✓ Risico's t.a.v. doordecentralisatie en huisvesting.

Rapportage toezichthoudend orgaan

In het kader van – goed onderwijs, goed bestuur – is in 2011 een commissie van intern toezicht (CVT) ingesteld. Hiermee wordt de scheiding tussen de functies van bestuur en intern toezicht een feit. Er is frequent overleg.

De minimale taken van het intern toezicht worden in de wet met name genoemd:

- ✓ Goedkeuren van begroting, jaarverslag en strategisch meerjarenplan.
- ✓ Toezien op naleving door het bestuur van wettelijke verplichtingen en code goed bestuur.
- ✓ Toezien op rechtmatige verwerving en doelmatige besteding van middelen.
- ✓ Aanwijzing van de accountant.
- ✓ Afleggen van verantwoording over de eigen taakuitoefening.

Aspecten als reflectie, functiescheiding, verantwoording en actueel strategisch beleid met heldere doelen die gelden als leidraad voor de vereniging hebben aandacht (zie ook paragraaf financieel beleid).

Op 17 januari 2017 is de meerjarenbegroting 2017-2022 in de bestuursvergadering vastgesteld. Het jaarverslag 2016 is op 13 juni 2017 goedgekeurd door het bestuur. Daarnaast wordt er gewerkt met kwartaalanalyses. Hierbij wordt op hoofdlijnen gerapporteerd aan het toezichthoudende bestuur over de ontwikkelingen omtrent baten, lasten en investeringen, waarbij de budgetten als richtlijn dienen waar de directie naar streeft. Grote overschrijdingen zijn mogelijk mits dit door het bestuur wordt goedgekeurd.

Er mag geconcludeerd worden dat de Planning & Control cyclus steeds meer inbedding heeft gekregen. Afstemming met betrokkenen is geïntensiveerd. Verwezen wordt ook naar de Wet Goed Onderwijs en Goed Bestuur. Gereformeerde Bs. Benjamin hanteert deze Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs. Er zijn geen afwijkingen te melden.

Financiële positie 2017

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen:

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2017		31-12 2016	
	%		%	
Activa				
Materiële vaste activa	65.785	22,4%	31.564	11,3%
Vorderingen	39.847	13,5%	44.460	15,9%
Liquide middelen	188.629	64,1%	203.266	72,8%
	<u>294.261</u>	<u>100,0%</u>	<u>279.290</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	196.816	66,9%	164.651	59,0%
Voorzieningen	43.537	14,8%	41.247	14,8%
Kortlopende schulden	53.908	18,3%	73.392	26,3%
	<u>294.261</u>	<u>100,0%</u>	<u>279.290</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het resultaat over 2017 bedraagt € 32165 Tegenover € 31586 over 2016.

De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	725.819	703.688	697.034
Overige baten	375	-	283
Totaal baten	<u>726.194</u>	<u>703.688</u>	<u>697.317</u>
Lasten			
Personele lasten	548.588	524.127	535.071
Afschrijvingen	13.917	10.000	6.580
Overige lasten	131.127	140.900	123.877
Totaal lasten	<u>693.632</u>	<u>675.027</u>	<u>665.528</u>
Saldo baten en lasten	<u>32.562</u>	<u>28.661</u>	<u>31.789</u>
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	(397)	200	(203)
Resultaat baten en lasten	<u><u>32.165</u></u>	<u><u>28.861</u></u>	<u><u>31.586</u></u>

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
 De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Liquiditeit (<i>vlottende activa/kortlopende schulden</i>)	4,24	3,38
Solvabiliteit 1 (<i>eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%</i>)	66,88	58,95
Solvabiliteit 2 (<i>eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%</i>)	81,68	73,72
Rentabiliteit (<i>saldo gewonen bedrijfsvoering / totale baten * 100%</i>)	4,43	4,53
Weerstandsvermogen (<i>eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / totale rijksbijdragen * 100%</i>)	18,05%	19,09%
Personele lasten / totale lasten	79,09	80,40
Materiële lasten / totale lasten	20,91	19,60
Kapitalisatiefactor (<i>balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>)	40,52	40,04

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

Toelichting op de (geconsolideerde) balans en winst-en-verliesrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek is het bevoegd gezag van gereformeerde basisschool Benjamin en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Brunssum.

1.2 Continuïteit

Het eigen vermogen van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek bedraagt per 31 december 2017 € 196.681 positief.

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

1.3 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnummer handelsregister

Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek is feitelijk gevestigd op Koolweg 9, 6446 TM te Brunssum en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 40187102.

1.7 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.11 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.12 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De (geconsolideerde) jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.2 Materiële vaste activa

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

3.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.8 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.9 Eigen vermogen

3.9.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

3.10 Voorzieningen

3.10.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.10.2 Pensioenvoorziening

De vereniging heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De vereniging heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2017 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 104,4%.

3.10.4 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties ad 2% (2016: 2%) als disconteringsvoet gehanteerd.

3.10.5 Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

3.12 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

4.2 Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoordt in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4. Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.2 Pensioenen

Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.

4.6 Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

5.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

5.2 Liquiditeitsrisico

Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag Treebeek maakt gebruik van meerdere banken om over meerdere kredietfaciliteiten te kunnen beschikken. Voor zover noodzakelijk, worden nadere zekerheden verstrekt aan de bank voor beschikbare kredietfaciliteiten.

B2 Balans per 31 december 2017 na resultaatbestemming

Activa	2017		2016	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Materiële vaste activa				
Inventaris en apparatuur	65.785		31.564	
		65.785		31.564
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	35.644		34.557	
Overige vorderingen en overlopende activa	4.203		9.903	
		39.847		44.460
Liquide middelen				
Kas	7		20	
Betaalrekeningen bestuur	18.262		33.021	
Overige bankrekeningen bestuur	116.772		116.772	
Bankrekeningen school	53.588		53.453	
		188.629		203.266
TOTAAL ACTIVA		294.261		279.290

Passiva	2017		2016	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	196.816		164.651	
		196.816		164.651
Voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	29.750		28.460	
Overige voorzieningen	13.787		12.787	
		43.537		41.247
Kortlopende schulden				
Crediteuren	1.261		12.171	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	24.836		30.234	
Schulden terzake van pensioenen	6.000		6.580	
Overige kortlopende schulden	41		431	
Overige overlopende passiva	21.770		23.976	
		53.908		73.392
TOTAAL PASSIVA		294.261		279.290

B3 Staat van Baten en Lasten 2017

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	725.819	703.688	697.034
Overige overheidsbijdragen	0	0	0
Overige baten	375	0	283
Totaal baten	726.194	703.688	697.317
Lasten			
Personele lasten	548.588	524.127	535.071
Afschrijvingen	13.917	10.000	6.580
Huisvestingslasten	57.338	57.700	53.617
Overige lasten	37.880	34.950	36.853
Leermiddelen	35.909	48.250	33.407
Totaal lasten	693.632	675.027	665.528
Saldo baten en lasten	32.562	28.661	31.789
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	11	600	181
Financiële lasten	408	400	384
Totaal financiële baten en lasten	-397	200	-203
Resultaat baten en lasten	32.165	28.861	31.586

B4 Kasstroom 2017

	2017		2016	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		32.562		31.789
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	13.917		6.580	
Mutaties voorzieningen	2.290		18.765	
		16.207		25.345
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	4.613		17.975	
- Kortlopende schulden	-19.484		16.644	
		-14.871		34.619
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		33.898		91.753
Ontvangen interest	11		181	
Betaalde interest	-408		-384	
		-397		-203
Kasstroom uit operationele activiteiten		33.501		91.550
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-48.439		-550	
(des)Investerings in materiële vaste activa	301		0	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-48.138		-550
Mutatie liquide middelen		-14.637		91.000
Beginstand liquide middelen	203.266		112.266	
Mutatie liquide middelen	-14.637		91.000	
Eindstand liquide middelen		188.629		203.266

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2017

Activa

Vaste activa

	31-12 2017 €	31-12 2016 €
1.2 Materiële vaste activa		
Inventaris en apparatuur	65.785	31.564
	<u>65.785</u>	<u>31.564</u>

	Inventaris en apparatuur €	Totaal €
<i>Boekwaarde</i> <i>31-12-2016</i>		
Aanschafwaarde	87.853	87.853
Cumulatieve afschrijvingen	(56.289)	(56.289)
	<u>31.564</u>	<u>31.564</u>

Mutaties

Investeringsen	48.439	48.439
Afschrijvingen	(9.154)	(9.154)
Desinvesteringen	(22.478)	(22.478)
Afschrijvingen desinvesteringen	17.414	17.414
	<u>34.221</u>	<u>34.221</u>

<i>Boekwaarde</i> <i>31-12-2017</i>		
Aanschafwaarde	113.814	113.814
Cumulatieve afschrijvingen	(48.029)	(48.029)
	<u>65.785</u>	<u>65.785</u>

Afschrijvingspercentages

Inventaris en apparatuur	10-20 jaar
ICT	3-10 jaar

Vlottende activa

1.5 Vorderingen

Ministerie van OCW

Overige vorderingen

Gemeente overige

Waarborgsom

Totaal overige vorderingen

Overige overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten

Totaal overlopende activa

Totaal vorderingen

31-12 2017 €	31-12 2016 €
35.644	34.557
-	602
2.250	2.250
2.250	2.852
1.953	7.051
1.953	7.051
39.847	44.460

1.7 Liquide middelen

Kas

Betaalrekeningen bestuur

Overige bankrekeningen bestuur

Bankrekeningen school

31-12 2017 €	31-12 2016 €
7	20
18.262	33.021
116.772	116.772
53.588	53.453
188.629	203.266

Passiva

	31-12 2017 €	31-12 2016 €
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	196.816	164.651
	<u>196.816</u>	<u>164.651</u>

	Saldo 31-12-2016 €	Bestemmings- resultaat €	Saldo 31-12-2017 €
Algemene reserve	164.651	32.165	196.816
Totaal Eigen vermogen	<u>164.651</u>	<u>32.165</u>	<u>196.816</u>

	31-12 2017 €	31-12 2016 €
2.2 Voorzieningen		
Onderhoudsvoorziening	29.750	28.460
Overige voorzieningen	13.787	12.787
	<u>43.537</u>	<u>41.247</u>

	Saldo 31-12-2016 €	Dotatie 2017 €	Onttrekking 2017 €	Vrijval 2017 €	Saldo 31-12-2017 €
Onderhoudsvoorziening	28.460	17.004	(15.714)	-	29.750
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	12.787	1.000	-	-	13.787
Totaal voorzieningen	<u>41.247</u>	<u>18.004</u>	<u>(15.714)</u>	<u>-</u>	<u>43.537</u>

De onderhoudsvoorziening betreft een egalisatievoorziening gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan.

De voorziening voor Jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leefijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarig 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100%
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekeninghoudend met een blijfkans.

	< 1 jaar €	1 jaar < > 5 jaar €	> 5 jaar €	Totaal €
Onderverdeling voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	20.689	-	9.061	29.750
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	-	2.099	11.688	13.787
Totaal voorzieningen	<u>20.689</u>	<u>2.099</u>	<u>20.749</u>	<u>43.537</u>

2.4 Kortlopende schulden

	31-12 2017 €	31-12 2016 €
Crediteuren	1.261	12.171
Belastingen en premies sociale verzekeringen	24.836	30.234
Schulden terzake van pensioenen	6.000	6.580
Overige kortlopende schulden	41	431
Overlopende passiva	<u>21.770</u>	<u>23.976</u>
	<u>53.908</u>	<u>73.392</u>

Specificatie overige kortlopende schulden

Netto salaris	<u>41</u>	<u>431</u>
	<u>41</u>	<u>431</u>

Specificatie overlopende passiva

Vakantiegeld reservering	19.157	21.967
Crediteuren transitoria	<u>2.613</u>	<u>2.009</u>
	<u>21.770</u>	<u>23.976</u>

Model G Verantwoording subsidies OCW

Bestuur: 36336

G1. Verantwoording van **subsidies zonder verrekeningsclausule** (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Vrijval niet besteed in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Prestatie afgerond?
	Kenmerk	Datum									
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

G2. Verantwoording van **subsidies met verrekeningsclausule** (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum							
Subsidieregeling Teambeurs po (artikel 18 lid 4)									
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar.

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	Lasten t/m vorig verslagjaar	Stand begin verslagjaar	Ontvangst in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Stand ultimo verslagjaar	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum								
Subsidieregeling Teambeurs po (artikel 18 lid 4)										
totaal			€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

B6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Met Rooftop Energy is een contract inzake levering van elektriciteit uit een zonnecentrale afgesloten. De overeenkomst loopt tot 01-08-2023.

Met Eneco is een contract tot 01-01-2021 afgesloten inzake levering van aardgas.

Met de Vrije Energie Producent BV is een overeenkomst afgesloten tot en met 31 december 2020 inzake levering van elektriciteit voor een bedrag van € 1,38 per MWh. Het tarief voor hoog- en laagtarief is gelijk.

Met Care (voorheen Cleaning Team Limburg) is een contract inzake schoonmaakwerkzaamheden afgesloten voor onbepaalde tijd. De jaarlijkse kosten bedragen € 945,49 per 4 weken.

Met Ricoh (BNP Paribas) is een contract inzake huur kopieerapparaten afgesloten. met een looptijd tot 01-06-2020. De kosten bedragen per kwartaal € 565,37.

B8 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2017

Baten

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage Ministerie van OCW	477.709	470.241	471.529
Rijksbijdragen MI	115.810	115.810	113.940
Rijksbijdragen P&A-beleid	87.955	85.584	82.618
Overige subsidies Ministerie van OCW	20.737	17.805	13.409
Doorbetalingen Rijksbijdragen SWV	23.608	14.248	15.538
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	725.819	703.688	697.034

3.5 Overige baten

Overige	375	-	283
Totaal overige baten	375	-	283

Lasten

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	546.162	511.677	620.649
Dotatie jubilea	1.000	1.000	2.344
Cursuskosten	6.810	5.000	1.960
Overige	16.642	6.450	9.909
	<u>570.614</u>	<u>524.127</u>	<u>634.862</u>
Uitkeringen vervangingsfonds (-/-)	(2.557)	-	(55.614)
Uitkeringen overige (-/-)	<u>(19.469)</u>	<u>-</u>	<u>(44.177)</u>
Totaal personele lasten	<u><u>548.588</u></u>	<u><u>524.127</u></u>	<u><u>535.071</u></u>

Specificatie Lonen en salarissen

Salariskosten	351.520	338.735	401.340
Dag van de leraar	1.747	1.822	1.926
Eindejaarsuitkering	21.191	21.120	24.921
Vakantiegelduitkering	26.909	26.880	31.646
Sociale lasten	90.551	75.600	104.187
Pensioenlasten	54.244	47.520	56.629
	<u>546.162</u>	<u>511.677</u>	<u>620.649</u>

Aantal fte's

OP	7,860	7,987
DIR	1,086	1,086
	<u>8,946</u>	<u>9,073</u>

4.2 Afschrijvingslasten

Inventaris en apparatuur	9.154	10.000	6.580
Verlies verkoop activa	4.763	-	-
	<u>13.917</u>	<u>10.000</u>	<u>6.580</u>

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
4.3 Huisvestingslasten			
Klein onderhoud en exploitatie	9.554	10.000	4.586
Energie en water	11.269	10.500	7.513
Schoonmaakkosten	17.405	18.000	17.424
Heffingen	2.106	2.100	2.094
Onderhoudsvoorziening dotatie / vrijval (-/-)	17.004	17.000	22.000
Tuinonderhoud	-	100	-
Totaal huisvestingslasten	<u>57.338</u>	<u>57.700</u>	<u>53.617</u>

4.4 Overige lasten

Administratie en beheer	23.019	18.000	17.576
Accountantskosten	4.272	4.000	3.267
Telefoon- en portokosten e.d.	1.358	1.550	1.642
Begeleiding/advies	-	3.500	3.676
Culturele vorming		1.600	1.629
Contributies	1.794	1.600	1.496
Medezeggenschapsraad	703	200	-
Verzekeringen	545	400	346
Overige instellingslasten	6.189	4.100	7.221
Totaal overige instellingslasten	<u>37.880</u>	<u>34.950</u>	<u>36.853</u>

Accountantsshonoraria

Controle van de jaarrekening boekjaar	4.272		3.267
	<u>4.272</u>		<u>3.267</u>

4.4 Leermiddelen

Inventaris en apparatuur	12.956	12.000	9.948
Leermiddelen	22.953	36.250	23.459
Totaal leermiddelen	<u>35.909</u>	<u>48.250</u>	<u>33.407</u>

	Realisatie 2017 €	Begroting 2017 €	Realisatie 2016 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	11	600	181
Financiële lasten			
Rentelasten	408	400	384
Totaal financiële baten en lasten	<u>(397)</u>	<u>200</u>	<u>(203)</u>

WNT Topfunctionarissen

Bestuur:		36336																		
Leidinggevend topfunctionarissen met dienstbetrekking																				
Volgnummer	(Fictieve) dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Gewezen topfunctionaris	Functie(s)	Aanvang functie	Einde functie	Taakomvang (fte)	Beloning plus belastingen op kostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Subtotaal bezoldiging	Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging	Afwijkend WNT-maximum	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	Motivering overschrijding bezoldigingsmaximum	Toelichting overschrijding bezoldigingsmaximum	
1 ja		Dhr.	W.	v.d.	Linden	nee	Directeur	1-1-2017	4-1-2017	1,086	€	840	€	106	€	946	0	1.273	niet van toepassing	
2 ja		Mw.	G.R.		Offeringa	nee	Directeur	1-1-2017	31-12-2017	1,086	€	66.582	€	9.866	€	76.447	0	107.000	niet van toepassing	
Aanvang functie vorig verslagjaar	Einde functie vorig verslagjaar	Taakomvang (fte) vorig verslagjaar	Beloning plus belastingen op kostenvergoedingen in vorig verslagjaar	Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Onverschuldigd betaald deel uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in het verslagjaar	Individueel toepasselijk maximum uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	(Voorgaande) functies	Jaar einde dienstverband	Motivering overschrijding uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Toelichting overschrijding uitkeringen wegens beëindiging dienstverband						
1-jan-16	31-dec-16	1,086	€	51.143	€	9.120	€	60.262	Directeur											
1-jan-16	31-dec-16	1,086	€	66.146	€	7.626	€	73.772	adj dir/wnd dir											
Leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking																				
Volgnummer	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Functie(s)	Aanvang functie in het verslagjaar	Einde functie in het verslagjaar	Maanden in verslagjaar	Aanvang functie vorig verslagjaar	Einde functie vorig verslagjaar	Maanden vorig verslagjaar	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum in verslagjaar	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum vorig verslagjaar	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum gehele tijdvak 1 t/m 12 maanden	Maximum uurtarief in verslagjaar	Werkelijk uurtarief in verslagjaar voldoet aan maximum	Werkelijk uurtarief in verslagjaar indien hoger	Maximum uurtarief vorig verslagjaar	Werkelijk uurtarief vorig verslagjaar voldoet aan maximum	

Toezichthoudend topfunctionarissen																			
Volgnummer	Dienstbetrekking	Aanhef	Voorletters	Tussenvoegsel	Achternaam	Functie-categorie	Aanvang functie	Einde functie	Beloning plus belastingen op kostenvergoedingen	Beloning betaalbaar op termijn	Subtotaal bezoldiging	Onverschuldigd betaald bedrag bezoldiging	Totale bezoldiging	Afwijkend WNT-maximum	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	Motivering overschrijding bezoldigingsmaximum	Toelichting overschrijding bezoldigingsmaximum		
1 ja		Dhr.	A.		de	Rijke	voorzitter	1-jan-17	31-dec-17	€	-	€	-	€	-	€	16.050	niet van toepassing	
2 ja		Dhr.	R.		Kramer	lid		1-jan-17	31-dec-17	€	-	€	-	€	-	€	10.700	niet van toepassing	
3 ja		Dhr.	R.		Verhage	lid		1-jan-17	31-dec-17	€	-	€	-	€	-	€	10.700	niet van toepassing	
4 ja		Mw.	M.		Posthouwer	lid		1-jan-17	31-dec-17	€	-	€	-	€	-	€	10.700	niet van toepassing	
5 ja		Dhr.	B.		Spoelstra	lid		1-jan-17	31-dec-17	€	-	€	-	€	-	€	10.700	niet van toepassing	
Aanvang functie vorig verslagjaar	Einde functie vorig verslagjaar	Beloning plus belastingen op kostenvergoedingen in vorig verslagjaar	Beloning betaalbaar op termijn in vorig verslagjaar	Totale bezoldiging in vorig verslagjaar	Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Onverschuldigd betaald deel uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband, betaald in het verslagjaar	Individueel toepasselijk maximum uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	(Voorgaande) functies	Jaar einde dienstverband	Motivering overschrijding uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	Toelichting overschrijding uitkeringen wegens beëindiging dienstverband						
1-jan-16	31-dec-16	€	-	€	-	€	-		voorzitter										
1-jan-16	31-dec-16	€	-	€	-	€	-		lid										
1-jan-16	31-dec-16	€	-	€	-	€	-		lid										
1-jan-16	31-dec-16	€	-	€	-	€	-		lid										
1-jan-16	31-dec-16	€	-	€	-	€	-		lid										
Toelichtingen op de bezoldiging van topfunctionarissen		Enkelvoudig Realisatie																	

V1711764_20180327170421_PO-VO_ocw-rpt-jaarrekening-po_vo-2017-20180221.abrl	01-01-2017 t/m
	31-12-2017
EUR Bedragen: x 1	Enkelvoudig Realisatie
Complexiteitspunten	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	2
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	4
Bezoldigingsklasse	A
Bezoldigingsmaximum	€ 107.000
Afwijkende bezoldigingsklasse	
Afwijkend bezoldigingsmaximum	
Toelichting op de WNT	

(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2017 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in deze jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het resultaat ad. € 32.165 over 2017 toegevoegd aan de algemene reserve.

Dit is reeds in de jaarrekening verwerkt.

	€
Algemene reserve	<u>32.165</u>
	<u><u>32.165</u></u>



accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het intern toezichthoudend orgaan van
Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op
Gereformeerde grondslag
Koolweg 9
6446 TM BRUNSSUM

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag te BRUNSSUM gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging tot Stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel op Gereformeerde grondslag, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl



accountants
onderwijs & kinderopvang

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het intern toezichthoudend orgaan voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl



accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

Het intern toezichthoudend orgaan is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 30 mei 2018
Wijs Accountants

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl



accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarssen

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarssen

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

D1 Gegevens rechtspersoon per 31-12-2017

*	Bestuursnummer	36336
*	Naam en adres van de instelling	Vereniging tot Stichting en Instandhouding van Scholen met de Bijbel op gereformeerde Grondslag Treebeek p/a Koolweg 9 6446 TM Brunssum
*	Telefoonnummer	045-5216561
*	E-mailadres	info@gbbenjamin.nl
*	Internetsite	https://www.gbbenjamin.nl/nl/home
*	Contactpersoon jaarverslag	ONS Onderwijsbureau, dhr E.V. Cools
*	Telefoonnummer contactpersoon	045-8504760
*	E-mailadres contactpersoon	e.cools@onsonderwijsbureau.nl
	Gegevens administratiekantoor	ONS Onderwijsbureau
	AK-nummer	401
*	Brin-nummer + NAW gegevens school	07LK Gereformeerde basisschool Benjamin

E Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
SWV Passend Onderwijs Heerlen e.o.	Stichting	Heerlen	4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige